

Hjälpmedelscentrum

**MINNESANTECKNINGAR STRATEGISKT KUNDRÅD****TIDPUNKT** Fredag 2026-01-23

**NÄRVARANDE** Åsa Wikström Arboga  
Katarina Söderlund Hallstahammar  
Marie Krogh, Kungsör  
Fredrik Leek Köping  
Emmelie Byhlin, Norberg  
Therese Hellqvist Sala  
Virpi Sieppi Surahammar  
Anna Parnfelt Västerås stad  
Anna Brors Ulvemark Hälsa och Rehab  
Helena Lagerlöf Vårduppdrag Västmanland  
Kristina Holmberg Rehabiliteringen Västmanlands sjukhus  
John Franzén Habiliteringscentrum  
Johan Eriksson Hjälpmedelscentrum

Helena Dahlberg Hjälpmedelscentrum  
Magnus Loman Hjälpmedelscentrum  
Maria Söderkvist Hjälpmedelscentrum

**GÄSTER** Frida Westerlund och Ulrika Eriksson hjälpmedelskonsulenter Hjälpmedelscentrum  
Merima Palic inkontinenssamordnare Hjälpmedelscentrum  
Ang Li inköp Hjälpmedelscentrum

**1 INFORMATION INKONTINENSHJÄLPMEDEL**

---

Merima Palic informerar om arbetet under 2025 kring inkontinenshjälpmedel.

Styrdokument är Vårdprogram blåsdysfunktion som beskriver utredning, behandling och uppföljning och Hjälpmedelshandboken som beskriver förskrivningsbara produktgrupper.

Merima beskriver antal förskrivna artiklar och fakturerat totalbelopp under hela 2025 för regionen och kommuner. Visar och demonstrerar absorptionsförmåga och hur känslan kan vara att ett stort skydd behövs medan det viktigaste är att det är rätt utprovat skydd som ger bäst effekt, vilket oftast är ett mindre.

Under 2025 har Merima gjort 40 besök ute i verksamheterna och anordnat utbildningar på HMC. Ett exempel presenteras med täta uppföljningar med Bäckby Närvård som mynnade i sänkta kostnader med 10%.

Nytt är att HMC hanterar beställningskonton i beställarsystemet Guide.

Över 13 000 patienter får inkontinenshjälpmedel i Västmanland och det finns 364 förskrivare. Stora variationer mellan huvudmän hur många förskrivare i förhållande till patienter. Vårdtagarportalen finns för patienter att själv göra uttag av hjälpmedel.

En bra möjlighet som kräver att de uttagbara artiklarna är de rätta för patienten för att det inte ska vara kostnadsdrivande.

*Fråga från mötet:*

- Är uppföljningarna välkomna? *Svar:* Oftast positivt, det ger kunskap vilket medför utveckling och ger en medvetenhet om förskrivningsmönster.
- Kan man få statistiken per vårdgivare? Ja den kan skickas direkt, idag skickas det till MAS:arna.

Merima nämner en idé om att ett minskat antal förskrivare med spetskompetens i varje verksamhet kan vara en väg till lägre kostnader och rätt hjälpmedel till varje enskild patient.

#### **Förslag till beslut**

Informationen noteras

---

## **2 HJÄLPMEDELSHANDBOKEN FÖRSLAG BORTTAGANDE AV TALFLÖDESHJÄLPMEDEL**

Ärendet presenteras av Frida Westerlund och Ulrika Eriksson.

De produkter som tidigare funnits i förskrivningsbart sortiment talflödes hjälpmedel finns inte längre att tillgå på marknaden på grund av utvecklingen av appar med DAF/FAF funktioner till mobiltelefoner. Talflödes hjälpmedel föreslås därav att utgå som förskrivningsbart hjälpmedel.

Konsekvenserna innebär att det blir ett egenansvar, apparna täcker i stort sett behovet men är inte fullt ut lika avancerade. Logopederna anser ändå att de är tillräckligt bra.

Inga synpunkter från mötet.

#### **Förslag till beslut**

Strategiskt kundråd föreslår Hjälpmedelsnämnden att

1. Talflödes hjälpmedel tas bort som förskrivningsbart hjälpmedel
2. Överenskommelsen mellan Hjälpmedelscentrum Region Västmanland och Centrum för hjälpmedel Region Örebro gällande talflytshjälpmedel sägs upp

---

## **3 HJÄLPMEDELSHANDBOKEN FÖRSLAG BORTTAGANDE AV ADL-FOTPALL FÖR BARN**

Pallar förskrivs till barn för att underlätta i ADL-situationer som ett hjälpmedel vid ADL-träning för barnen och dess vårdnadshavare. Syftet är att öka självständighet och förskrivs av arbetsterapeuter inom rehabilitering och barnklinik. I sortiment finns två varianter av pallar varav en modell används i badrummet vid toalettbesök och tvätt vid handfat (ADL-fotpall), och en annan vid av- och påklädning (ADL-bänk).

Pallarna är inte klassade som medicinteknisk produkt enligt MDR. Ingen alternativ medicinteknisk produkt finns att tillgå. Fotpallarna är tillverkade i trä och ADL-fotpall används i badrum. På grund av materialet är pallen inte lämplig för rekonditionering för återanvändning.

Fotpall som används vid toalettbesök och vid handfat behövs för tillgänglighet till alla barn och det finns ett stort antal konsumentprodukter tillgängligt på öppna marknaden. ADL-pall för på- och avklädning är mer specifik för barn med funktionsnedsättning.

Av dessa anledningar föreslås ADL-fotpall att tas bort ur sortiment och ADL-bänk behållas.

Habiliteringens och barnklinikens förskrivare önskar att ADL-fotpall blir kvar som förskrivningsbart hjälpmedel trots att det finns risker och inte är en medicinteknisk produkt. De framhåller att det är svårt att hitta fotpall på marknaden, att det behöver finnas en flyttbar pall så den kan användas även vid handfat.

Habiliteringen och Barnkliniken- Västmanlands sjukhus reserverar sig mot förslaget. Övriga huvudmän på mötet har inga synpunkter på förslaget.

#### **Förslag till beslut**

Strategiskt kundråd föreslår Hjälpmedelsnämnden att

1. ADL-Fotpallar för barn tas bort ur sortiment och blir ett egenansvar

#### **4 PRESENTATION AV UPPDRAG ATT SE ÖVER PRISMODELL OCH REGELVERK FÖR ATT MÖTA NÄRA VÅRD OMSTÄLLNINGEN**

---

Magnus Loman berättar om ett nytt uppdrag som tagits upp på extrainsatt Hjälpmedelsnämnd i januari. Förslaget syftar till att framtidssäkra hjälpmedelsförsörjningen. Dagens prismodell är inte byggd för morgondagens vård. Investeringsgränsen om 1000kr är en utmaning för investeringsbudgeten. En extern part kommer att anlitas för att utreda och ta fram förslag för att inte störa den dagliga driften. Resultatreglerade medel kommer att användas efter beslut om utförare och kostnader i Hjälpmedelsnämnd och Regionstyrelse. Målet är en fungerande prismodell. Arbetet ska vara klart maj 2026 för beslut i Hjälpmedelsnämnd.

*Vårduppdrag:* Kan man lyfta in andra områden i samma struktur och organisation som Hjälpmedelscentrum som till exempel ortopedtekniska hjälpmedel i Hjälpmedelscentrums fungerande organisation eller är uppdraget ett avgränsat uppdrag till Hjälpmedelscentrum?

*Svar från HMC:* Hjälpmedelscentrum har inte ansvar och kunskap om det hjälpmedelsområdet idag.

*Habiliteringen:* Håller med om att organisationen på HMC har fördelar i förhållande till synhjälpmedel som organiseras inom habiliteringens verksamhet och styrs av Hälso- och sjukvårdsnämnden.

*Svar från HMC:* Hjälpmedelscentrums verksamhet är inte vårdnära och patientansvarig och skiljer sig på det sättet från ortopedi och syn.

#### **Förslag till beslut**

Information noteras

## 5 UPPDRAG VERKSAMHETSHJÄLPMEDEL

---

Ang Li presenterar det arbete som är gjort under 2025. Hjälpmedelscentrum har haft i uppdrag att utreda en modell för hantering av verksamhetshjälpmedel (till exempel medicinrobotar och bladderscanners) för att möta ett ökande behov från kommuner och regionala verksamheter. Utredningen visar att dagens ad hoc-hantering riskerar att belasta HMC:s huvuduppdrag med personförskrivna hjälpmedel.

Utredningen visar stora möjligheter och tydliga hinder.

Rapporten föreslår att verksamhetshjälpmedel ska hanteras i ett separat spår där HMC agerar samordnande inköpsfunktion, men där finansiering sker direkt av beställande verksamhet.

Systemutveckling och digitalisering är helt avgörande, men även organisation, finansiering, och kartläggning av produkter samt volymer för att kunna starta den här typen av verksamhet.

Rapporten föreslår att arbetet inleds med en detaljerad behovsanalys och att finansiering av det separata spåret utreds via uppdraget att se över prismodell och regelverk för Hjälpmedelscentrum.

### Förslag till beslut

Strategiskt kundråd föreslår Hjälpmedelsnämnden att

1. Godkänna uppdragsrapporten "Uppdragsrapport HMC Verksamhetshjälpmedel".
2. Hjälpmedelscentrum ges i uppdrag att genomföra en fördjupad behovsanalys för att kartlägga produkter och volymer samt återkomma med detaljerad finansieringsmodell. Behovsanalysen ska ingå i det extra uppdrag om prismodell och regelverk för att möta nära vård-omställningen.

## 6 TYNGDTÄCKEN

---

Magnus Loman informerar om Hjälpmedelsnämndens beslut kring förslaget om tyngdtäcken som togs fram för att möta en minskad investeringsbudget, ett förslag politikerna själva initierat. Strategiskt kundråd ställde sig inte bakom förslaget och förskrivare framhöll starka synpunkter att behålla hjälpmedlet. Hjälpmedelsnämnden beslutade att tyngdtäcke ska behållas i sortiment. Ny upphandling är därför startad.

### Förslag till beslut

Informationen noteras

## 7 VERKSAMHETSSYSTEM

---

Magnus Loman informerar om att Hjälpmedelscentrum utifrån LOU behöver gå ut i upphandling av verksamhetssystem. Det nuvarande systemet är Sesam 2 och avtalet som finns är inte juridiskt korrekt. Ett stort arbete behöver göras under 2026. Hur tidsplanen ser ut är inte klart ännu. Frågan kommer lyftas i Hjälpmedelsnämnden.

### Förslag till beslut

Informationen noteras

## 8 VERKSAMHETSPLAN, INTERNKONTROLLPLAN OCH BUDGET 2026

---

Magnus Loman presenterar årets verksamhetsplan och budget.

Verksamhetsplanen finns i år enbart digital i pdf-format och återfinns på [Vårdgivarwebben](#) under fliken Organisation och uppdrag. Där finns även länk till [informationssidan för chefer](#).

### Förslag till beslut

Informationen noteras

## 9 INFORMATION FRÅN HUVUDMÄNNEN

---

Ett tillfälle att utbyta information och erfarenheter som relaterar till hjälpmedelsområdet. Det kan handla om att ta stöd av varandra eller informera om något som kan vara av värde för andra, till exempel goda exempel, utveckling eller samarbeten i framtidskridande anda.

Respektive huvudman meddelar innan mötet om de har information att ge eller önskar dialog kring ett område.

### Västmanlands sjukhus - Kristina

Enhetscheferna på sjukhusen önskar dialog om tillgång på rullstolar, inför jul inventerades förråden med hjälpmedel för att ha beredskap för utskrivning av patienter. Det visade sig att de ofta saknar rätt storlek och dynor i sina förråd. Att ta den modell som finns men som kanske inte är den bästa, innebär merarbete för mottagande kommun och kan innebära merkostnader. Önskemålet finns att utöka antalet modeller/ storlekar i lager på HMC och kanske i buffertlager. Buffertförrådets storlek är dock en påverkande faktor som inte rymmer alla storlekar som behövs. En dialog behövs med sjukhusen för att optimera lagerstatus, det startar med att inventera vilka modeller som saknas och fortsätter i dialog mellan Kristina och Johan Eriksson.

Surahammar beskriver i sammanhanget ett ökat krav på buffertlagerutrymmena utifrån t ex hygien vilket också påverkar möjligheterna att ha plats för fler hjälpmedel.

### Sala kommun – Therese

- Information om pilotprojekt gällande effektivisering och digitalisering av hjälpmedelshantering i uttag ur buffertförråd -*resultat från inspirationsdagen om AI i höstas!* Målet är att fasa ut papperslistor och i stället använda app och streckkoder. HMC har tagit fram en app som ska provas. Roligt arbete! Mer information på vårens möte.

- Hjälpmedelscentrums regel är att när ett hjälpmedel är trasigt och i behov av reparation ska arbetsorder till tekniker upprättas och tekniker bedömer om hjälpmedlet inte längre uppfyller krav för patientsäkerhet.

Sala anser att det bör göras skillnad på olika hjälpmedelstyper och att förskrivare kan få mandat att besluta när ett hjälpmedel behöver bytas ut direkt utifrån patientsäkerhet. De kan då byta lika mot lika direkt när de träffar patienten. Alla huvudmän tar med frågan hem för att vidare definiera förslag på vad som skulle kunna vara gällande. Johan Eriksson är kontaktperson på HMC.

#### **Hälsa och Rehab - Anna**

Arbetsterapeuternas flyttar till nya lokaler i v 5. Håll ögonen öppna för inbjudan till Öppet hus.

#### **Hjälpmedelscentrum enheten Konsulenter – Helena**

Hjälpmedelscentrum ställer sig positiva till en dialog med vårdcentralerna. Ett behov finns att nå läkare som är förskrivare av vissa hjälpmedel men undantagna obligatorisk utbildning.

Vårduppdrag ser att behov finns mellan vårdcentralerna och Hjälpmedelscentrum och föreslår Vårdcentralsforum som omfattar chefer för alla vårdcentraler. Det kan vara en ingång för HMC att informera om verksamheten i stort för att senare knyta kontakter för mer förskrivarinriktad information till t ex läkare. Maria Söderkvist formar ett förslag och stämmer av med Helena Lagerlöf.

#### **Hjälpmedelscentrum enheten logistik - Johan**

Transporter och digital utveckling står på agendan för 2026.

#### **Hjälpmedelscentrum övrigt**

Ser fram emot att ta del av Socialstyrelsens arbete med nationella riktlinjer för rehabilitering, habilitering och hjälpmedel som ska vara klart längre fram i vår 2026.